

Márk evangéliuma

Lekció: 1Kor. 1.18-31

Textus: Mk. 6.1-6

2010. okt. 3.

Gazdagrét

Jézus, az igazi botrány

Mi a legújabb botrány, amiről hallottál? És megbotránkoztál-e rajta, úgy igazán?

A világ, amelyben élünk, botrányoktól hangos. Mindennapra jut legalább egy új botrány, azzal együtt, hogy közben a már meglévők is újabb és újabb zaftos fejezetekkel bővülnek. Naponta robbannak a politikus-botrányok, a korrupciós ügyek. Mindannyiunk fejébe beeszik magukat a kifejezések: BKV botrány, érettségi botrány, szex botrány, pedofil botrány, Kulcsár botrány, Tocsik botrány... Csúcsra jár a botránypolitizálás: minél nagyobb disznóságot tudunk mondani az ellenfélről, annál hiteltelenebb lesz, és ezért nő a mi esélyünk. A botrány tehát egyrészt arra való, hogy hiteltelenítsen; amire nézve megbotránkozunk, abban többé nincs bizalmunk. Aki megbotránkozik, az nem hisz többé. Persze ugyanakkor a botrányok izgalmasak is, ki lehet benne teregetni az érintettek szennyesét. A legtöbben szívesen olvassák, hallgatják és nézik mindezeket, ezért mesterségesen is kelteni kell a botrányokat. Botránymédiánk van, amely futószalagon szállítja a robbanó bombákat. Mindeközben persze egyre közömbösebbek leszünk, és ezért lassan akármilyen botrányt is tálalnak nekünk, mélyen nem rendülünk meg, igazán nem ütközünk meg, maximum előadunk egy kis szokásos műfelháborodást. A botrány műfajjá, színházzá, kommunikációs eszközzé lett. Nem felháborít, hanem vagy kéjes izgalommal tölt el, vagy undorít. Vajon fel tudunk-e még indulni a műbotrányok és műmegbotránkozások világában? Van-e valami, ami olyan megütközést okoz, ami számít, aminek jelentősége van?

Az imént olvasott történetben Jézus a botrány tárgya. Benne ütköznek meg, rajta akadnak fenn. Ő az igazi botrány – nemcsak akkor, hanem ma is. Lássuk meg, mi az ő botránya, és milyen válaszokat adhatunk erre!

I. Akik megbotránkoznak Jézusban

Jézust saját hazájában, Názáretben találjuk. Még nyilvános munkálkodása elején van, de már hatalmas rajongó tábor veszi körül, amint esküdt ellenségekre is szert tett. Galileát, sőt, az azon túli vidékeket is bejárva hirdeti, hogy elérkezett az Isten országa. Tanítja, hogy Isten uralkodik, ugyanakkor gyógyításaival, szabadító tetteivel meg is jeleníti Isten országa valóságát. Szokásához híven elment a zsinagógába, ahol tanítani kezdett. „Sokan hallgatták, és álmélkodva így szóltak: Honnan veszi ezeket, miféle bölcsesség az, amely neki adatott, és miféle csodák ezek, amelyek keze nyomán támadnak?” Jézus beszédének két vonása ejti álmélkodásba a hallgatókat: a bölcsessége és az ereje (a csodák, melyek a tanításhoz kapcsolódnak). Bölcs és erővel, hatalommal felkent. Hallottak már sok bölcsességet eddig is – elvégre minden tanító bölcsességet hivatott átadni – de Jézusé egészen más. Nem azért, mert olyan filozófiai magaslatokra hág, amelyet csak a legtanultabbak érthetnek, sőt, éppen azért más, mert egyszerű, világos, tiszta és igaz. Ezzel együtt – vagy talán éppen ezért! – hatalommal

teljes. Isten jelenléte, szeretete, ereje árad rajta keresztül. Hallgatják Jézust, nézik őt, és közben elcsodálkoznak, elámulnak, megdöbbennek. Hogyan lehet ez? Honnan van mindez? És egyszer csak nem az számít már, amit maguk is tapasztalnak és átélnek, a bölcsesség és az erő, hanem valami egészen más: honnan veszi ezt ez az ember? Hiszen ismerjük. Ismerjük őt és a családját, elég jól ismerjük! Túl jól ismerjük: „*Nemde az ács ez, Mária fia, Jakab, József, Júdás és Simon testvére? Nem itt élnek-e közöttünk a húgai is?*” Ez a Jézus egy ács. Tehát nem tanító, nem írástudó, nem rabbi, nincs is megfelelő iskolája. „*Mária fia*” - egyes írásmagyarázók szerint az, hogy nem „*József fiát*” olvasunk, annak a Jézus születése körüli pletykának a továbbélése, hogy Máriának törvénytelen gyermeke. Szinte érezzük, magunk előtt látjuk, ahogyan összesúgnak a názáreti szomszédok: „tudjuk mi ezt”. Itt nőtt fel, itt vannak a testvérei, közülünk való, mit képzél ez magáról? Minek gondolja magát, hogy így beszél, és ezeket cselekszi? Mit akar, hogy mit higgyünk róla? „*És megbotránkoztak benne.*” Ámulatból botránkozásba jutottak. Az első csodálattal teli döbbenetből haraggal teli elutasítás lett. Jézus botránnyá lett szemükben, és nem hittek benne.

Hatalmas feszültséget kellett átélniük. Saját szemükkel hallották és látták a bölcsességet és az erőt, de ezt nem tudták összeegyeztetni azzal, hogy Jézus közöttük nőtt fel. Nem kevés bátorság és alázat kell ahhoz, hogy elismerd, az utcádiban felnőtt kiskölyök Isten küldötte, akin keresztül téged keres. Mert lényegében ezt élték át a názáretiek, ezen botránkoztak meg, ezen akadtak fent. Ezért nem hittek Jézusban.

A probléma, vagy inkább a botránny, azóta is fennáll. Ha teológiailag szeretnénk megközelíteni, akkor Isten kijelentésének a nagy paradoxonjával találjuk magunkat szemben. Hogyan jöhet közel hozzánk, hús-vér emberekhez a mindenható és teremtő Isten? Hogyan jelentheti ki magát, hogyan ismertetheti meg magát teremtője azzal az emberrel, aki tőle elszakadt, aki ellene fellázadt? Be kell látnunk, ha Isten kommunikálni akar velünk, alkalmazkodnia kell hozzánk. Nem az ő eszközei a végesek, hanem a mieink korlátozottak. Talán van, aki azt mondja (és ez a kísértés mindig is fennállt), hogy mutassa meg magát úgy, ahogy van, és akkor majd eldöntjük, hogy akarunk-e vele valamit. Számosan várnak valami hatalmasat, égzengést, földindulást, erőt, ragyogást – és ha majd ezt átéljük, gondolják, tudjuk, hogy van Isten. De aki így szól, nem tudja, mit beszél. Ha Isten valóban Isten – és az ember valóban ember, mi történne, amikor Isten lényé teljességében jelentené ki magát? Vajon fel tudnánk fogni, meg tudnánk érteni? Vajon be bírnánk fogadni, képesek lennénk elhordozni? Nem rognánk össze, nem semmisülnénk meg az igaz és tökéletes isteni súlyától? A Szentírás újra és újra azt a választ adja erre a kérdésre, hogy nem, nem láthatjuk őt színről színre. Ezért Isten alkalmazkodik az emberhez abban, ahogy hozzánk közeledik: szól események által, szól megragadott és felhatalmazott emberek által (próféták), szól szabadító tetteinek írásba foglalása által (Szentírás), és végül szól azáltal, hogy ő maga lesz emberré a Názáreti Jézusban. Alkalmazkodik, közel jön, elérhetővé lesz. És mit mond erre az ember? „*Nemde az ács ez, Mária fia, Jakab, József, Júdás és Simon testvére? Nem itt élnek-e közöttünk a húgai is?*” Nemde egy öreg könyvből olvastak fel itt ma is? Nem egy előadáson ülünk, ahol egy ember beszél? Nemde ugyanaz a gitár szólal meg ugyanazzal az énekhanggal, mint bárhol máshol? Hol van itt az Isten? És megbotránkoznak benne...

De tovább megyek, hiszen ennél még sokkal súlyosabb Isten kijelentésének, Jézusnak a botránya. Názáretben még csak elutasítják, de hamarosan egy másik városban, Jeruzsálemben – hasonló megfontolásból – kivégzik. Pál apostol nagyon világosan látta és írta le az evangélium botrányát: egy olyan üzenet, egy olyan hit, amelynek a középpontjában egy keresztrefeszített zsidó ács áll, megbotránkoztat mindenkit. A bölcsességet kereső és nagyra értékelő értelmiségi világ számára ez teljes nonszensz. Akik a legnagyobb görög filozófusok és rétorok munkáiból tanultak, hogyan fogadhatnák be azt a kereszténységet, sőt, azt az Istent, akit arról lehet megismerni, hogy a saját Fiát engedte keresztrefeszíteni? A zsidóság szintén megbotránkozik és áthatolhatatlan falba ütközik: hogyan fejezhetné be Isten választottja, a megígért Messiás, az utolsó idők irányába életét egy éppen az ő Istenük által megátkozott kivégzési forma, a keresztváltással? Mindkét csoport – azaz minden ember – beleütközik a kereszt botrányába.

Hogy lehet, hogy mégis voltak Názáretben egy kevesen, akik hittek? Hogy lehet, hogy a kereszténység mégis terjedt a Római Birodalomban? Hogy lehet, hogy ma sem csak megbotránkozik mindenki, hanem vannak, akik Jézus követőivé lesznek? Őket így nevelték? Ebben nőttek fel? Nekik könnyű, mert mindig is ezt hallották? Higgyük el, nem így van. A botrány nekik is botrány – zsidóknak (vallásosoknak) és görögöknek (vallástalanoknak) egyaránt. De Márk ezt írja: *„Nem tudott itt egyetlen csodát sem tenni, azon kívül, hogy néhány beteget - kezét rájuk téve – meggyógyított. Csodálkozott is a hitetlenségükön.”* Néhány beteg. Ez nagyon fontos. Tudniillik a beteget nem érdekli, hogy honnan veszi Jézus ezeket. A betegnek, a rászorultnak nem adatik meg az a kényelem, az a luxus, az a magabiztosság, hogy bennfentesen mérlegelje, kritizálja azt, amiben bölcsesség, erő, azaz élet jön a világba. Ő éppen rászorultsága, összetörtsége miatt hisz, és mert hisz, átéli a csodát. Valami hasonlóról beszél Pál apostol is: *„Mi a megfeszített Krisztust hirdetjük, aki a zsidóknak ugyan megütközés, a pogányoknak pedig bolondság, de maguknak az elhívottaknak ... az Isten ereje és az Isten bölcsessége.”* Majd utána rátér arra, hogy kik ezek az elhívottak a világ szemében: bolondok erőtlének, lenézettek, és semmik – azaz nem a hatalmasok, a bölcsek, az előkelők, a valakik. Kik lesznek elég kicsik, alázatosak ahhoz, hogy a kicsivé lett, magát megalázó, földre lehajoló Istent megismerjék, hogy az életét odaáldozó Jézusban Isten erejét lássák és magukhoz öleljék? A kicsik, a betegek, az alázatosok, a semmik. Ahhoz, hogy valaki ne botránkozzon meg abban a Jézus Krisztusban, akit keresztrefeszítettek és aki feltámadt, és aki ma is gyakran csendben, emberi utakon és módokon érkezik hozzánk, *elég nagy kell hogy legyen ahhoz, hogy elég alázatos merjen lenni.* (Ne felejtsük: az igazán nagy emberek alázatosak!) Mert ha valaki nem elég nagy ahhoz, hogy alázatos tudjon lenni, soha nem fogja felismerni az Istent, aki az elrejtettben, a mindennapiban, sőt, a megalázottban szól hozzánk.

II. Akik megbotránkoztatnak Jézus által

Másodszor szeretnék rátekinteni a történetre egy másik oldalról, a megbotránkoztatók oldaláról. Mert miközben természetesen nem léphetünk valami magától értetődő egyszerűséggel Jézus helyébe, félünk és tiltakozunk, az evangélium botrányához az is hozzátartozik, hogy a megfeszített és feltámadott Krisztus az ő

követőire, azaz ránk bízta az ő ügyét. Azaz amikor Jézusban hitre jutottunk és követőivé lettünk, annak a közösségnek is a részeseivé lettünk, amely az ő titkát hordozza ebben a világban. Ezért nevezi az Újszövetség az egyházat Krisztus testének – és ez nemcsak a kívülállóknak ijesztő (ti. hogy mi valamilyen titokzatos módon részesei vagyunk annak, ahogy ők Krisztussal találkoznak), hanem – valljuk be – gyakran a számunkra is rémisztő. Rémisztő, és nem ritkán fájdalmas, mert beteljesedik rajtunk a Jézus által mondott korabeli közmondás: „*Nem vetik meg a prófétát másutt, csak a házában, a rokonai között és a saját házában*” (azaz családjában).

Számosan vannak a gyülekezetünkben, akik az elmúlt években lettek Jézus követőivé, és ez nem kis értetlenséget szült a családjukban, rokonságukban, esetleg barátaik között. Többen éltek át újra és újra a jézusi mondást: senki sem próféta a maga házában. Az első és legfontosabb dolog ebben a helyzetben, hogy különbséget tudjunk tenni a valóságos megbotránkoztatás és az ál-megbotránkozás között. Valóságos megbotránkoztatás alatt azt értem, hogy miután kimondtuk, hogy Jézus követői lettünk, és erről akár bizonyosságot tettünk a hozzánk közel állóknak, valóban bűnös cselekedetünkkel megütközést okozunk bennük. Jogosan botránkoznak meg szeretteink: amit mondunk és amit teszünk, az nincs összhangban. Az a Jézus, aki erre tanít, nem kell nekik. Ál-megbotránkozásról akkor beszélünk, amikor valaki mondva csinált ürügyet keres, amellyel vádolhat, amellyel kritizálhat, de valójában nem velünk van az elsődleges baja, hanem az Úr Jézussal, akivel rajtunk keresztül kénytelen szembesülni. De vajon hogyan tudjuk ezt a kettőt elválasztani, megkülönböztetni? Saját életünk bukdácsolásai, szeretteink értetlensége, esetleg elutasítása és az ebből eredő fájdalom bonyolult szövevényében hogyan bogozzhatjuk ki, mi az igazság?

Néhány szempontot kívánok adni ehhez. Az első egy tipikus kettősség, amivel ha találkozol, tudd, ál-megbotránkozás zajlik körülötted. Ez egyrészt valahogy így hangzik: mit szenteskedik ez, most, hogy, keresztény lett, mindig a templomba jár és azt hiszi, hogy jobb nálunk? Azaz minden olyan törekvésed, amit az Istennek kedves élet alakítására vonatkozik, „szenteskedés” lesz, kritika alá esik. Másrészt viszont ugyanezek a személyek a legkisebb hibát észlelve nem haboznak, hogy így beszéljenek: na tessék, és még ő mondja, hogy megtért! Ha jól teszel valamit, szenteskedsz, ha hibázol, akkor képmutató ájtatoskodó vagy. Kérlek, ne vedd be, akármilyen erővel is zúdul ez rád (mert tudjuk, hatalmas ereje van a vádolásnak, a kárhoztatásnak). Bármilyen nehéz is ez, neked az Úr Jézus Krisztusban kell megállnod, mondván, Uram, te vagy az én igazságom, te vagy az én bölcsességem, te vagy az én erőm, őrizd meg a vádoló támadásaitól. És mindeközben imádkoznod kell a téged vádolókért, akik nem tudják, mit beszélnek. Imádkozz értük, hogy ne keseredj meg irántuk, ne mérgezhesse meg szíved az elutasítás, a felgyülemelő harag.

Egy másik szempont az, hogy tudd: mindazok, akik életedet figyelik, valójában nem tökéletességet, hanem hitelességet és őszinteséget várnak tőled. Maga az Úr Jézus sem gondolja, hogy hibátlan leszel, de arra váltott meg, hogy őt hűségesen kövesd és hitelesen jelenítsd meg szavaiddal és tetteiddel. Hidd el, hogy valójában a szeretteid, barátaid sem tökéletességet várnak tőled, hanem őszinteséget. Ha hibáztál, ismerd el, kérjél bocsánatot - tőlük is! Légy alázatos, hiszen csak így tudsz megmaradni olyan embernek, aki Jézus kegyelméből és bocsánatából él minden nap. Ha tudod, hogy egyedül az ő kegyelméből élsz, szabad lehetsz minden képmutatástól, minden gögtől,

és minden térítő erőszakosságtól. Ez utóbbiakkal érhető módon botránkoztatunk meg bárkit is!

Ne feledkezz meg az idő faktorról! Az a hatalmas öröm, túlszorduló szeretet, frissen kóstolt szabadság, amit többen a megtérésükkor átélnek, gyakran hatalmas lendületet ad. Hogyan élhettem eddig Jézus nélkül? Nem is volt élet, ami nélküle telt... És hogyan élhetnek mások Jézus nélkül? Azonnal, mindenkinek, mindent! A nagy felindultságban pedig meglepedkezel arról, hogy másoknak is idő kell. Figyelnek téged, kíváncsian, vajon meddig tart ki ez a nagy lelkesedés. Vajon mit fogsz tenni, amikor nehézségek jönnek? Vajon a lelkesedésen túl lesz-e számukra is kézzel fogható gyümölcse annak, ami veled történt? Vajon jobban fogod-e szeretni a körülötted élőket?

Mindez persze nem garancia arra, hogy egy napon megnyered szeretteidet Jézusnak. És talán ez a legnehezebb, a legfájóbb. De kérlek, soha ne add fel! Soha nem tudod, kinek mi zajlik a szívében, miközben a felszínen elutasító. Soha ne gondold, hogy az ő Istennel való kapcsolatuk végérvényesen a te kezében van. Hidd el, számosan vannak, akik utolsó pillanatukban, haláluk óráján békülnek meg az Úrral. Nem egyszer, nem kétszer történt meg, hogy egy testvérünk „nem hívőnek” mondott családtagja halálos ágya mellett voltam jelen, amikor az illető megbékélt az Úr Jézus Krisztussal. Hatalmas, gazdag, és gyönyörűséges az ő kegyelme! Végy erőt!

A történet így zárul: *„Majd sorra járta a környező falvakat, és tanított.”* Földijei, rokonsága hitetlensége és megbotránkozása nem botránkoztatotta meg Jézust. Csodálkozott hitetlenségükön, de ő maga „nem tért ki hitéből”, nem adta fel Isten országa hirdetését, hanem továbbállt. Bárcsak ne kellene tovább állnia ma közülünk hasonló csodálkozással! Bárcsak egy sem lenne közülünk, aki megütközik ő benne – bármiért is. Bárcsak mindannyian – akár hívők, akár nem hívők – éreznénk azt a teljes rászorultságot és felismernénk azt is isteni bölcsességet és erőt, amely a keresztre feszített és feltámadt Úrhoz ellenállhatatlan erővel vonz! ÁMEN!